

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” - ШТИП
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

Ристо ФОТОВ

БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА

Штип, 2012 година

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

339.72.053(075.8)

ФОТОВ, Ристо

Биланс на плаќања [Електронски извор] / Ристо Фотов. - Текст,
слики. - Скопје : Универзитет "Гоце Делчев", Економски факултет, 2012

Начин на пристап (URL): <http://www.ugd.edu.mk>. - Наслов преземен од
екранот. - Опис на изворот на ден 10.04.2012. - Фусноти кон текстот

ISBN 978-608-4504-70-2

а) Биланс на плаќања - Високошколски учебници
COBISS.MK-ID 91124746

СОДРЖИНА:

1. Вовед	5
2. Поим и дефиниција на биланс на плаќања	7
3. Биланс на плаќања и основни стопански сметки	9
4. Концепт и терминологија на биланс на плаќања	19
4.1 Концепт на биланс на плаќања	28
4.1.1 Биланс на плаќања	33
4.1.1.1 Стандардна презентација на компоненти во билансот на плаќања	40
4.1.2 Девизен биланс	42
4.1.3 Пресметковен биланс	44
4.2 Значајни сметки односно видови трансакции кои се евидентираат во билансот на плаќања	45
А) Подбиланс на тековни трансакции	50
1. Поврзаноста помеѓу тековната сметка и националниот доход	58
2. Детерминанти на тековната сметка	62
3. Националното штедење, инвестиции и тековна сметка	65
4. Тековна сметка и владиниот буџетски дефицит	68
5. Што предизвикува дефицит и суфицит во тековната сметка	71
6. Поврзаност на циклусите на странското задолжување и тековната сметка на билансот на плаќања	73
7. Трансфер на плаќања помеѓу земјите	76
Б) Подбиланс на капиталните трансакции	78
В) Трансакции на сметката на официјаните резерви	86
4.3 Рамнотежа и нерамнотежа во билансот на плаќања	90
4.3.1 Одржливост на дефицитот на тековната сметка	100
4.3.2 Прекумерен дефицит на тековната сметка	101
4.3.3 Показатели на одржливост на тековната сметка во билансот на плаќања	103
4.3.3.1 Показатели на домашната економија	104
4.3.3.1.1 Штедење и инвестиции	104
4.3.4 Структура на тековната сметка во билансот на плаќања	107
4.3.5 Структура на капитал-финансиската сметка во билансот на плаќања и капиталните рестрикции	108
4.3.6 Земји нето-кредитори и нето-должници	111
4.3.7 Податоци за меѓународна инвестициска позиција	112

5. Билансот на плаќања и системот на девизни курсеви	125
5.1 Видови девизни курсеви	130
5.1.1 Фиксни девизни курсеви	130
5.1.2 Флексибилни девизни курсеви	138
5.1.3 Потполно слободно флукуирачки девизни курсеви	140
5.1.4 Раководени флексибилен (приспособлив) девизен курс	141
5.1.5 Единствен и повеќекратни девизни курсеви	142
5.2 Девизен пазар и формирање на интервалутарен курс	147
5.3 Услови на стабилност на девизниот пазар и билансот на плаќања	151
5.4 Определување на девизниот курс	155
5.4.1 Теорија на паритет на куповни сили	155
5.4.2 Теорија на биланс на плаќања на девизен курс	165
5.4.3 Монетарна теорија за девизен курс	167
6. Билансот на плаќања и стопанскиот развој	174
7. Теорија на приспособување на билансот на плаќања	180
7.1 Класичен автоматски механизам на приспособување на билансот на плаќања	180
7.1.1 Механизам на движење на цените и златниците	187
7.2 Доходовен пристап на приспособување на билансот на плаќања	193
7.3 Апсорпционен пристап на приспособување на билансот на плаќања	205
7.4 Монетарна теорија на приспособување на билансот на плаќања	210
7.5 Пристап на еластичитет	223
7.6 Паралелен преглед на еластичитетниот, доходовниот и монетарниот пристап на приспособување на билансот на плаќања	227
7.7 Реален девизен курс	230
8. Политика на приспособување на билансот на плаќања	237
8.1 Причини за нерамнотежа во билансот на плаќања	237
8.2 Видови нерамнотежа во билансот на плаќања	239
8.3 Финансирање или приспособување на билансот на плаќања	247
8.4 Политика на приспособување: улогата на монетарната и фискалната политика	260